

Yeni Dini Hareketler ve Şiddet: Bir Tipoloji

Introduction—New Religious Movements and Violence: A Typology

Salih Emre KARAYEL

Doktorant, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri,
emrehey@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0002-0272-135X

Makale Bilgisi	Article Information
Makale Türü – Article Type	Çeviri / Translation
Geliş Tarihi – Date Received	9 Temmuz / July 2022
Kabul Tarihi – Date Accepted	26 Eylül / September 2022
Yayın Tarihi – Date Published	30 Eylül / September 2022
Yayın Sezonu - Pub Date Season	Eylül / September

Atıf / Cite as: Karayel, E. S. (2022), Yeni Dini Hareketler ve Şiddet: Bir Tipoloji/
Introduction—New Religious Movements and Violence: A Typology. Turkish
Academic Research Review, 7 (3), 889-903. Retrieved
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tarr/issue/72766/1141212>

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal
içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees
and confirmed to include no plagiarism. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tarr>

Copyright © Published by Mehmet ŐAHİN Since 2016- Akdeniz University, Faculty
of Theology, Antalya, 07058 Turkey. All rights reserved.

Yeni Dini Hareketler ve Şiddet: Bir Tipoloji¹

Öz

JRV'nin bu sayısı yeni dini hareketler ve şiddet arasındaki çoklu ilişkiyi resmeden vaka çalışmalarına adanmıştır. Bu girişte, bu ilişkilerin tipolojik tetkikini, YDH'ler tarafından — kendi üyelerine, muhaliflere ve eleştirenlere, rakip dini grupların bağnaz kesimine ve genelde devlet veya topluma — karşı işlenen şiddet eylemleriyle YDH'lerin bizzat mağduru olduğu şiddet eylemleri arasında ayırım yapmayı önermekteyim. Son olarak YDH'lere atfedilen, suçların aslında hayali olması gerçekte "suç" teşkil edecek eylemler olmaması veya kamu yetkililerinin de içinde olduğu başka kişiler tarafından işlenmesi nedeniyle aslında masum oldukları bir şiddet eylemleri tipolojisi de öneriyorum.

Anahtar kelimeler: din ve şiddet, yeni dini hareketler, yeni dini hareketler ve şiddet, dini fanatizm, dini terör, toplu intihar.

Giriş

Din ve Şiddet Dergisinin (JRV) bu sayısı yeni dini hareketler (YDH) ve şiddet arasındaki ilişkiye ayrılmıştır. YDH'lerin geleneksel dinlere göre tabiatı gereği veya potansiyel olarak şiddete daha meyilli olup olmadığı on yıllardan beri süren bir tartışma konusudur; ancak bu tartışma 1993 Waco trajedisinden sonra yeniden alevlenmiştir.

1993'de, FBI'nın Texas Waco'da, Kral David Hareketi (Branch Davidians) karargahını kuşatması bu Hristiyan kökenli YDH'nin 80 üyesinin ölümüyle sonuçlandı, ki bunların 22'si çocuktur.² FBI'da Kritik Olay Müdahale Ekibi (Critical Incidents Response Group) YDH üzerinde çalışan akademisyenlerle işbirliğine girerek Waco'da neyin yanlış gittiğine yönelik çalışma başlattı. Ben bizzat 1999'da Fredericksburg, Virginia'da FBI ajanları için bir seminer organize edip başkanlığını yaptım,³ Eileen Barker, J. Gordon Melton, James T. Richardson, Catherine Wessinger, Susan Palmer, ve Jane Williams-Hogan (1942–2018) da birer konuşma yaptı. Seminerde, akademisyenler, ajanların yüzlerce YDH arasından hangilerinin şiddete daha yatkın olduğunu ve yakın gözetim altında tutulmaları gerektiğini bilmek istediklerini hemen anlamışlardı. Çeşitli geçici kriterler önerdiler ve bazıları ile ekip

¹ Introvigne, M. (2018). Introduction—New Religious Movements and Violence: A Typology. *Journal of Religion and Violence*, 6(3), 315-327. Bu eser Massimo Introvigne'nin 2018 yılında JVR (Din ve Şiddet) dergisinde yayınlanan makalesinin Türkçe çevirisidir.

² Bkz. Wright 1995; Wessinger 2017

³ Barkun 2002, 103.

arasındaki görüşme yıllarca sürdü; ancak akademisyenlerin FBI'nın bu konu hakkındaki çalışmalarını ne derece etkilediği tartışmalıdır.⁴

2001–2002'de, Avrupa ve Birleşik Devletler'den (altında imzası olanlar dâhil) yeni dini hareket hakkında çalışmalarıyla bilinen bazı akademisyenler, David Bromley ve J. Gordon Melton öncülüğünde yürütülen ve içinde çeşitli konferans ve seminer oturumlarının olduğu “Kültler, Din ve Şiddet” projesine katıldılar ve 2002'de Cambridge University Press tarafından aynı başlıkla bir kitap bastırıldı.⁵ Proje kapsamında bazı akademisyenler ile FBI arasında daha önce geçen diyaloglar dikkate alındı; ancak içerik olarak o anda tartışılan konularla da kendini sınırlamadı. Genel sonuç YDH'lerin ana akım dinlerin içinden çıkan dini gruplara göre şiddete meyilli olmadığı yönündeydi. Bununla birlikte bazı YDH'lerin şiddete eğilimli olduğu da görülmektedir. Her ne kadar şiddetin ortaya çıkışı her zaman çeşitli nedenlere bağlı olsa da bazı durumlarda belli YDH'lere yönelik sosyal baskının bir sonucu da olabilmektedir.

2002'de basılan kitabın üzerinden 16 yıl geçti ve konuya yeni bir bakış açısı getirmek gerekmektedir. Genellemeler yanlış yönlendirebilir, bu nedenle Jim Lewis tarafından 2011'de yayınlanan değerli kitap sonrası,⁶ JRV'nin bu sayısında vaka çalışmalarına yoğunlaştı. Ancak, konuya bir giriş olarak, YDH'ler ve şiddet arasındaki farklı olası ilişkilerin bir tipolojisini çıkarmak yararlı olabilir. Her ne kadar YDH'lerin kendi içinde grup üyelerinin ve rakiplerin/muhafiflerin dövülmesi veya cinsel taciz gibi farklı şiddetin farklı türleri de görülse burada kendimi ölümle neticelenen şiddetle, yani gerçekleşen cinayet veya cinayet teşebbüsü eylemleriyle sınırlayacağım.

YDH'ler Tarafından Uygulanan Şiddet

Şüphesiz, YDH'ler tarafından işlenmiş birçok şiddet olayı mevcuttur. Ancak diğer dini gruplara göre şiddete daha eğilimli olmasa da, YDH'ler şiddet konusunda o kadar masum değillerdir. YDH'ler ve şiddet arasındaki ilişkiyi dört ana kategoride inceleyebiliriz. Her biri için, burada ve sonraki paragraflarda örnekler verilecek; ancak ayrıntıya girilmeyecektir.

Kendi Üyelerine Karşı

---

⁴ Bkz. Johnson and Weitzman 2017.

⁵ Bromley and Melton 2002.

⁶ Lewis 2011.

YDH'lerin işlemiş olduğu şiddet eylemlerinin çoğu kendi üyelerine yöneliktir. “Toplu intihar” yanıltıcı bir kategori olabilir, çünkü “toplu intiharlarda” bazıları hep öldürülürken (çocuklar dâhil) diğerleri intihar ederler.⁷ Bu kategoride iyi bilinen olaylar Halkın Tapınağı (Peoples Temple) (Jonestown, Guyana, 1978), Güneş Tapınağı Tarikatı (the Order of the Solar Temple) (İsviçre, Fransa ve Quebec, Kanada, 1994–1997), Cennetin Kapısı (Heaven’s Gate) (Rancho Santa Fe, California, 1997), ve On Emrin Restorasyonu Hareketi’dir (the Restoration of the Ten Commandments of God) (Ugvea 2000). Dikkat çekici bir durumda olsa bu tür hadiseler YDH'lerin geneli için geçerli değildir ve “her tartışmalı YDH “başka bir Jonestown “ hazırlığı yapıyor şeklindeki kült karşıtı retorik sadece bir propaganda olarak görülmelidir.⁸

YDH'ler tarafından kendi üyelerine karşı en uç senaryo olan “toplu intihar” olayları dışında da şiddet uygulanabilir. JRV'nin bu sayısında Liselotte Frisk, İsveç hareketi Knutby Filadelfia vakasını tartışmaktadır. 2004'de, hareketin bir kadın üyesi öldürüldü ve bir erkek üyesi ağır yaralandı. Suçlu Knutby Filadelfia'nın başka bir kadın üyesi ve rahiplerden biri de olayın azmettiricisiydi.

1988'de, İtalya'da, the Rosary Group adlı varoş Katolik hareketinin lideri Tanrı'dan vücudunda Şeytan'ın saklandığına inandığı bir grup üyesini öldürmesi şeklinde emri aldığı iddia etti. Adam, İsa'nın on iki havarisinin her biri için on iki kurşunla öldürülmüştü.⁹

2006'da, yine İtalya'da, bir Death Metal müzik grubundan türeyen Beasts of Satan adındaki küçük bir Satanist grubunun sekiz üyesi işledikleri üç cinayet nedeniyle uzun süreli hapis cezalarına mahkûm edildi. Üç kurban da Beasts of Satan'ın üyeleriydi, vahiy yolu ile kurban edilmek üzere Şeytan tarafından birer birer seçilmişlerdi.¹⁰

Eleştiride Bulunanlara Karşı

Kült karşıtlarına, söz konusu hareketten ayrılarak konuşan eski üyelerine ve genelde eleştirenlere karşı şiddet YDH'lerde karşımıza çıkan bir durumdur. 1995'de Tokyo'daki aşağılık sarin gaz saldırısından önce, Japonya'da ortaya çıkan bir YDH olan Yüce Gerçek (Aum Shinrikyo) hareketi liderleri suç kariyerlerine 1989 yılında kült karşıtı avukat Tsutsumi Sakamoto'yu (1956–1989) yanında karısı ve

⁷ Introvigne and Mayer 2002.

⁸ Bkz. Introvigne 2018d

⁹ Gianotti and Pazzi 1992.

¹⁰ Introvigne 2016, 545–550.

çocuğuyla birlikte öldürerek başlattı. Diğer muhalifler ve sadakatlerinden şüphelenen üyeler de öldürüldü.¹¹

Amerika’da ortaya çıkmış bir YDH olan Synanon Kilisesi 1978’de kült karşıtı avukat Paul Morantz’ı posta kutusuna bir çingiraklı yılan koyarak öldürmeye kalkıştı.¹² Bir Kore YDH’si olan Zafer Sunağı (Victory Altar) lideri Cho Hee-Seung (1931–2004) grubunun militan muhaliflerine dönüşen altı eski üyesinin cinayetini azmettirmekten 2004 yılında birinci derecedeki mahkeme tarafından ölüm cezasına çarptırıldı. Karar temyizde bozuldu ve Yüce Divan tarafından nihai karar verilmeden önce Cho öldü.¹³

Rakip Dini Gruplardaki Bağnaz Kesimine Karşı

Dini gruplar arasındaki en kanlı çatışmalar YDH’lerden daha ziyade ana dinler arasında gerçekleşmektedir. İkincisi, YDH’ler çoğu zaman diğer gruplara karşı misilleme yapabilecek ve büyük şiddet operasyonlarına girişecek sosyal arka plana ve insan gücüne sahip değildirlere. Bununla birlikte YDH’ler arasında da şiddetli çatışmalar yaşanmıştır. 2006’da, Çin’de ortaya çıkmış bir YDH olan Üç Derece Hizmetkarı (Three Grades of Servants) hareketinin kurucusu olan Xu Wenku’nun da (1946–2006) içinde bulunduğu üç lider başka bir YDH olan Yüce Tanrı’nın Kilisesi (The Church of Almighty God) hareketinin 20 üyesinin öldürülmesinden dolayı idama mahkûm edildi. Çin’in almış olduğu kararlarda politik etmenler etkili olsa da Avustralyalı akademisyen Emily Dunn, Üç Derece Hizmetkarı (Three Grades of Servants) hareketi lideri olan Xu’nun çok sayıda müridinin ihtida etmelerinin sorumlusu olarak gördüğü Yüce Tanrı’nın Kilisesi (The Church of Almighty God) üyelerinin “canlı canlı toprağa gömmek, boğmak, bıçaklamak ve dövmek [ölümüne]” emrini vermesini inandırıcı bulmaktadır.¹⁴

Devlet ve Topluma Karşı

Bazı YDH’ler silahlı devrimler organize etmiş ve bölgenin bir kısmını ve hatta tüm ülkeyi kontrolüne almaya, ahir zamanların milenyum krallıklarını kurmaya çalışmışlardır. Çin’de Taiping ve Kore’de Donghak devrimleri yüzbinlerce ve hatta milyonlarca insanın hayatına mal olmuş; ancak günümüz tarihçileri devrimin arkasındaki motivasyonun sadece din olmadığını düşünmektedirler.¹⁵ Diğer

¹¹ Reader 2000, 149–152.

¹² Janzen 2001, 135–136.

¹³ Introvigne 2017

¹⁴ Dunn 2015, 47.

¹⁵ Rhee 2007.

durumlarda ise, YDH'ler tarafından kurulan barışçıl ütopyik yerleşim merkezleri hükümetler tarafından saldırıya uğramış ve saldırılar savaşa dönüşmüştür. 1896–1897'de, Brezilya hükümeti Canudos, Bahia'da köylü peygamber Antonio Conselheiro'nun (1830–1897) toplu yerleşimine karşı askeri hareket başlattı, yirmibinden fazla insanın ölümüne yol açan savaşın sonunda o da öldü.¹⁶ Trajedi şu ki 1984'de The War of the End of the World adı ile olayı konu alan romanın yazarı Mario Vargas Llosa Nobel ödülüne aday gösterildi.¹⁷

Birkaç YDH gerçekten terör eylemlerine de karışmıştır. Bunlardan en çok bilinen ise, 1995'de Tokyo metrosuna sarin gazı saldırısı yapan, 12 yolcuyla öldürüp yüzlercesini yaralayan Aum Shinrikyo idi. Bu ölümcül saldırının gerçekleşmesinde etkili olan motive edici unsurlar halen tartışma konusudur. Bu liste Japon polisinden aynı hareket tarafından işlenen diğer suçların soruşturmasında dikkatini başka yöne çekmekten tutun da Aum Shinrikyo'nun paradoksal teolojisinde beklenen kıyamete karşı dünyayı kurtarmak için gerekli olduğuna inanılan mistik apokaliptik anlayışa kadar uzanmaktadır.¹⁸

1984'de, Osho Rajneesh'in fanatikleri (1931–1990), komünleri olan Rajneeshpuramin'i kurdukları Oregon Wasco County'de yerel restoranların salata bar bölümlerine salmonella mikrobunu enfekte ettiler. Hedef mistik olmaktan çok dünyevi idi, çünkü yerel seçmenlerin seçimlere katılımını engelleyerek komünün adaylarının kazanması hedeflenmişti.¹⁹

YDH'lere Karşı Şiddet

YDH'lere yönelik şiddet eylemlerinin sayısı YDH'lerin uyguladığı şiddet eylemlerinin sayısından az değildir Burada, yine farklı kategoriler ayırt edilebilir.

Üyeler tarafından

Daha önce bahsedildiği gibi, bir YDH'lerin derinden bağlı üyeleri aynı YDH'nin diğer üyeleri tarafından öldürülebilir. Bazen, bizzat liderler üyeleri öldürebilmekte veya öldürülmelerini teşvik etmektedirler. Yine üyeler de güç ve

---

¹⁶ Levine 1995.

¹⁷ Vargas Llosa 1984

¹⁸ Lifton 1999.

¹⁹ Carter 1990, 202–257.

liderlik savaşı bağlamında liderlerini öldürebilmektedir. Çok eşliliğin hüküm sürdüğü Mormon gibi “radikal” YDH’lerde bu tarz durumlara rastlanmaktadır.²⁰

Hizipler de şiddete dönüşebilmektedir. Eleştirmenler bazen bu olayları abartabilirse de, Kore kökenli bir YDH olan Daesoon Jinrihoe’nin farklı fraksiyonların üyeleri liderleri Park Wudang’ın (hareket tarafından kabul edilen ay takvimine göre 1917–1995 veya güneş takvimine göre 1918–1996) ölümünden sonra şiddetli çatışmalara girdiler. Tartışma hem liderlik hem de yeni ölen Park’ın bir Tanrı olarak mı yoksa aydınlanmış bir üstad olarak mı kabul edilmesi meselesi etrafında dönüyordu. Ancak polisin şiddetli müdahaleleri sonrası sükûnet sağlanabildi.²¹

Kült Karşıtları Tarafından

Kült karşıtlarının “mezhep” olarak etiketledikleri gruplara yönelik sözlü şiddetinin nasıl fiziksel şiddete tırmandığını daha önce tartışmışım. Örneğin, 1990’ların sonlarında Fransa’da “kültlere” ve onları eleştirenlere karşı yapılan “kült savaşları” sırasında, hem Moon Tarikatı’nın (Unification Church) yerel şube binaları hem de Arjantin’de ortaya çıkan bir YDH olan Yeni Akropolis Hareketi’nin (New Acropolis) yerel binaları bombalandı.²²

Sayentoloji Kilisesi’nin (Church of Scientology) içinde olduğu bir dizi şiddet olayı kült karşıtlarının bu kıskırtıcı dilinin şiddete evrilebileceğini doğrulamaktadır. Kilise, kendi binalarına ve liderlerine yönelik saldırılar ve saldırı girişimleri hakkında çeşitli belgeler yayımladı. Los Angeles’de, bir adam Sayentoloji merkezine saldırdı ve Kilisenin lideri David Miscavige’e suikast yapmak amacıyla cam pencereye çekiç atarak Sayentoloji karargahına saldırdı. Teksas eyaletinin Austin şehrinde bir kadın, arabasını yerel Sayentoloji Kilisesi’nin lobisine çarptı. Her iki suçlu da TV şovlarından ve özellikle de kendisi de eski bir Sayentoloji kilisesi üyesi olan Leah Remini’nin, Sayentoloji’nin bir şeytan olduğu ve kaygılı vatandaşların cezayı bizzat kendilerinin kesmesi gerektiği çağrısının yapıldığı Leah Remini: Scientology and the Aftermath TV şovundan etkilendiklerini iddia ettiler. Bazıları bu olayların hakikatinden şüphelenebilir. Ancak, bu web siteleri polis raporlardan ve diğer resmi dokümanların fotoğrafik kopyalarından (reproduksiyonları) alıntılar yapmış ve yayınlamıştı.²³ Sayentoloji Kilisesi’nin sansasyonel mezhep karşıtı hesapları da bir ergenin eylemine motivasyon kaynağı olmuş olabilir. Bu ergen 3 Ocak 2019’da

²⁰ Örnek olarak Bkz. Bradlee and Van Atta 1981.

²¹ Introvigne 2018a, 32.

²² Introvigne 2000.

²³ Church of Scientology International 2018.

Avustralya Sydney’deki Sayentoloji Kilisesi’nin binalarına girip annesinin Kilise’nin aktivitelerine katılmasından duyduğu hoşnutsuzluğu dile getirmişti. Binadan çıkartılırken, bir Sayentoloji üyesini bıçaklayarak öldürdü ve bir diğerini de ağır yaraladı.²⁴

Rakip Dini Grupların Bağnaz Çevreleri Tarafından

Daha önceki paragrafta Çin’de ortaya çıkan bir YDH olan Yüce Tanrı’nın Kilisesi (The Church of Almighty God) üyelerinin Üç Derece Hizmetkarı (Three Grades of Servants) adlı bir diğer bir YDH tarafından kurban edildiği suçlardan bahsetmiştim. Ancak, çok daha sık yaşanan durum YDH’lere karşı diğer ana dinlerin üyelerinin bizzat gerçekleştirdiği veya kışkırttığı şiddet saldırılarıdır. Baptist Kilisesi YDH gibi kabul edilmez, ancak İtalya’da 19. yüzyılda misyonerleri ilk kez toplum içine çıktığında böyle algılanmıştı. 1866’da, Güney İtalya’da Barletta kasabasında, yerel Katolik din adamları Baptistlerin mevcudiyetinin kıtlık ve kolera salgınına yol açtığını ve bunların Tanrı’nın lanetinden dolayı geliştiğini iddia ettiler ve halktan bu sapkınları kovmalarını istediler. Ayaklanma sonrası çıkan isyan sonrasında beş Baptist ve Baptist sanılan bir Katolik öldürüldü.²⁵ Daha yakın zamanda, Doğu Avrupa’da (Rusya, Bulgaristan, Romanya), Ortodoks rahipler, Yehova Şahitleri’ne (Jehovah’s Witness) saldıran, bağlılarını döven ve toplantı yerlerini harap eden öfkeli gruba arka çıkarak destek verdi ²⁶

Hükümetlerce

YDH’ler hem totaliter hem de demokratik hükümetler tarafından zaman zaman yasaklanmış, baskıya uğramış bunun ölümcül sonuçları olmuştur.²⁷ İtalya’da, 1878’de, polis Tuscany’de Amiata Dağı üzerindeki Giurisdavidic Hareketi (Giurisdavidic Religion) olarak bilinen yerel YDH’nin merkezine saldırı düzenledi, kurucusu Davide Lazzaretti’yi (Lazzaretti olarak da bilinir, 1834–1878) ve üç müridini öldürdü ve yüz ellisini yaraladı.²⁸

Falun Gong ve The Church of Almighty God gibi xie jiao (“şeytani mezhepler” olarak tercüme edilebilir ancak aslında “heterodoks öğretisi” anlamına gelir) olarak bilinen düzinelerce YDH’nin yasaklandığı ve liderlerin ve üyelerin

²⁴ Duffin 2019.

²⁵ Maselli 1974, 228–238.

²⁶ Bkz. .Credo.ru2017.

²⁷ Introvigne 2018e.

²⁸ Tedeschi 1989.

yargısız infaz edildiği ve göz altında şüpheli şekilde öldükleri (hükümet bu tür olayların gerçekten gerçekleştiğini inkar etse de) Çin'deki istatistikler tartışmalıdır.²⁹

Modern demokratik hükümetler de bu suçlamalardan ari değildir, örneğin Texas Waco'daki Kral David Hareketi (Branch Davidians) (1993)³⁰ olayı ve 1985'de Philadelphia'da yerel polisin Hristiyan Yaşam Hareketi'ni (MOVE Organization) bombaladığı ve 11 kişiyi öldürdüğü (beşi çocuk) ve sonrasında çıkan yangında tüm şehir bloğunun yanması ve 250 kişinin evsiz kalmasıyla sonuçlanan vaka buna birer örnektir. YDH'lere işlemedikleri suçlar da yüklenebilmektedir. Burada, farklı olasılıkları analiz etmek için tekrardan bir tipoloji oluşturmak faydalı olacaktır.

Hayali/ İşlemedikleri Suçlar

YDH'lere yüklenmek istenen bazı suçlar hayalidir. Suçu kimse işlememiştir ve olay eleştirenin hayal dünyasının birer ürünüdür. Tarihi örnekler arasında Hristiyanların Roma İmparatorluğu'nda yamyamlık yaptığı ve ayin amacıyla çocukları öldürüp yediği (Hristiyan Efkariyetinin yanlış anlaşılmasından doğan bir dedikodu) ve Orta Çağ'daki cadı ve zındıkların Şeytan'la cinsel ilişkiye girdiği ve erkek ve kız çocuklarını kurban ettiği inancı sayılabilir.

Bununla birlikte Orta Çağ ve erken modern dönemde yaşanan cadı avlarından bu yana batı dünyasında hayali suçların YDH'lere yaygın bir şekilde atfedilmesi yirminci yüzyılın sonlarında olmuştur. Tekrarlanan Satanist ayinleri esnasında, binlerce gerçek veya sözde Satanistin çocuklara Şeytan adına cinsel saldırıda bulunduğu hatta öldürdüğü iddia edilmektedir. Bazıları bu iddia ile hapse atıldı ve yıllarca hapiste kaldıktan sonra temize çıktı. 20. yüzyılın son on yılında , akademisyenler mahkemeleri ve devlet görevlilerini sözde Şeytani suçların aslında hayali olduğuna inandırmış olsa da, bazıları zaman zaman bu suçlamalara maruz kalabilmektedir.³¹

Suç Olarak Nitelendirilen Yasal Eylemler

Kanunlar “kült üyesi” olmayı cürüm veya bir çeşit “ifrata kaçmak/aşırılık ” olarak görmekte, dolayısı ile dini özgürlüğün meşru bir şekilde yaşanmasını suç kabul etmektedir.³² Bu durum YDH üyelerine ve davranışlarının yasal durumunu etkileyen

²⁹ Irons 2018; Human Rights Without Frontiers 2018

³⁰ Wright 1995; Wessinger 2017.

³¹ Introvigne 2016; Victor 1993; La Fontaine 1998.

³² Çağdaş Rusya için, Bkz. Kravchenko 2018.

sonuçlarına karşı önyargının işleminde etkili olabilir. Böyle bir vaka, JRV'nin bu sayısında Chas Clifton tarafından tartışılmaktadır. 1977'de, Texas Castro County'de Wicca Kilisesi'nin (Church of Wicca) iki üyesi cinayetle suçlandı. Sonunda, jüri olayın meşru müdafaa olduğuna hükmetti.

Diğerlerince İşlenmiş Suçlar

Resmi ve sosyal düşmanlık nedeniyle, YDH üyeleri diğerleri tarafından işlenmiş suçlarla suçlanabilir. Bir keresinde, 2014'de Çin Zhaoyuan'da otoriteler tarafından zulme uğrayan bir YDH, aslında daha küçük bir YDH tarafından gerçekleştirilen McDonald cinayetinden suçlanmıştı, ben bu vakayı JRV'nin bu sayısındaki makalemde anlattım.

Satanist panik yılları boyunca başkaları tarafından işlenen suçlardan dolayı tutuklanan ve mahkûm edilen, kendi başına hareket eden satanistlerin ya da okült ile uğraşan gençlerin karıştığı birkaç vaka mevcuttur. Bunlardan en çok bilinen birisi 1994³³ yılında Arkansas'ta üç çocuğu "Şeytani" olarak öldürmekten ömür boyu hapis cezasına çarptırılan "Batı Memphis Üçlüsü" olarak da bilinen ve sözde "Satanist" olduğu iddia edilen üç gencin davası ile ilgiliydi. 2010'da Arkansas Yüksek İdari Mahkemesi suçu başkalarının işlediğine dair adli delilleri kabul etti. 2011'de bu üçlü ile savunma pazarlığı/antlaşması yapıldı ve duruşmalarında polis ve savcılar zor durumda bırakmayacak bir antlaşmaya giderek hapisten salıverildi. Bu üçlü başkaları tarafından işlenen bir suç nedeniyle 18 yıl hapis yatmışlardı.³⁴

Hayvanlarca “İşlenen” Suçlar

Hayvanlar tarafından “işlenen” suçların bu tipolojiye dâhil edilmesi garip gelebilir, ancak YDH üyelerinin haksız yere suçlandığı bazı vakalarda aslında hayvanlar suçluymuştu. 1980'lerde Amerikalı akademisyen J. Gordon Melton Amerika'nın kırsal kesimlerinde Satanistlerin hayvanların öldürülmesi ve sakat bırakılmasından sorumlu tutulduğunu belgeledi. İnsanlar tarafından işlenen cinayetlerin kanıtı olarak kabul edilen “kesin kesikler” aslında sokak köpekleri veya diğer yırtıcı hayvanların keskin dişlerinden kaynaklanmaktaydı.³⁵

1980'de Avustralya'da çok daha ciddi bir olay meydana geldi, Yedinci Gün Adventisti bir çift iki aylık kız bebeklerini ayinsel olarak öldürmekle suçlandı. Ben

³³ Aslında içlerinden bir tanesi ölüm cezasına çarptırıldı, ancak infaz süresiz olarak ertelendi

³⁴ Leveritt 2002. Leveritt'in kitabı, Atom Egoyan'ın yönettiği 2013 yapımı Şeytan Düğümü (Devil's Knot'a) adlı filme ilham vermiştir.

³⁵ Melton 1986.

şahsen Yedinci Gün Adventizmi'ni bir YDH olarak görmüyorum, ancak 1980'de Avustralya'nın kırsal halkı öyle kabul ediyordu ve hatta bazıları Adventistlerin çocukların kurban edildiği tuhaf ritüellere katıldıklarına dair saçma inancı kabul etmeye bile hazırды. Bebeğin annesi 1982'de ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı, ancak 2012'de yani suçlamanın üzerinden 30 yıl geçtikten sonra Avusturalya yargısı bebeğin ebeveynin sahiplendiği bir dingo tarafından alınıp öldürüldüğü sonucuna vardı.³⁶ Hikâye 1988'de *A Cry in the Dark* (Karanlıkta Bir Çığlık) adıyla sinemaya aktarıldı, Meryl Streep suçlanan anneyi canlandırdı.

Devlet Görevlileri Tarafından İşlenen Suçlar

Görevliler kendi yaptıkları suçları popüler olmayan YDH'lere yıkmaya çalışabilir. Prototip vaka MS 64'de Roma'da gerçekleşen büyük yangındır. İmparator Nero (37–68), Hristiyanların şehri ateşe verdiğini iddia etti, herkes suçu onlara yüklemeye çalıştığının farkındaydı.³⁷ Bugün tarihçiler imparatorun yangını başlatmamış olabileceğini, yangının kaza eseri çıkmış olabileceğini düşünmektedirler; ancak yine de Hristiyanların üzerine işlemediklerini bildiği bu suçun yıkılmış oldu.³⁸

Benim de dâhil olduğum bir vaka ise genç bir İtalyan kız olan Serena Mollicone'nin vahşice katledilmesi olayıydı, (1982–2001) kızın vücudu 3 Haziran 2001'de Orta İtalya'da Frosino ilinde Arce ormanlarında bulundu. Kızın öldürülme şekli ve cesedin imha edilmiş şekli bir Satanist ayininde kurban edilmiş olabileceği izlemine oluşturdu ve 1988'de kurduğum CESNUR'a (Yeni Dinleri Araştırma Merkezi) olayın Satanistlerle olası ilişkisi soruldu. Bizce Satanizm ile olayın bir ilişkisi yoktu ve dava herhangi bir suçlama yapılmaksızın fail-i meçhul kaldı. 2018'de, yeni adli deliller ışığında, bölge savcısı tüm delillerin kızın uyuşturucu kaçakçılığı ağıyla olan ilişkilerini açığa çıkarmasından korkan yerel askeri inzibatı işaret ettiği iddiası ile dosyayı yeniden açtı. İddianemede Serena'nın Arce askeri inzibat karakolunda öldürüldüğünü, cesedinin ormana atıldığını ve olayın sanki "Satanist" cinayetlerinin işleniş tarzıyla bir alakası varmış gibi gösterilmeye çalışıldığı belirtildi³⁹.

Sonuçlar

³⁶ Coroners Court, Darwin, NT 2012.

³⁷ Introvigne 2018c.

³⁸ Bkz. Champlin 2003.

³⁹ Rubortone 2018.

Bu tipoloji YDH'ler ile şiddet arasındaki ilişkinin komplike ve problemliliğini göstermektedir. YDH'lerin şiddete ana dini gruplardan daha yatkın olduğuna dair herhangi bir kanıt yoktur. Sadece bir avuç kişi kanuni suçlarla suçlanmıştır.

YDH'ler de aslında şiddet mağduru. Tanım gereği marjinal olduklarından ve toplum tarafından pek de sevilmediklerinden, işlemedikleri suçlarla suçlanabilirler. JRV'nin bu sayısında sunulan vaka çalışmaları bunun nasıl gerçekleştiğini ortaya koyabilir. Tipolojiyi düzeltmek ve bu alanda sık rastlanan yanlış anlamalarının önüne geçebilmek için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Kaynakça

- Barkun, Michael. 2002. "Project Megiddo, the FBI and the Academic Community." In *Millennial Violence: Past, Present and Future*, edited by Jeffrey Kaplan, 97–108. Routledge.
- Bradlee, Ben, and Dale Van Atta. 1981. *Prophet of Blood: The Untold Story of Ervil LeBaron and the Lambs of God*. G.P. Putnam's Sons.
- Bromley, David G., and J. Gordon Melton, eds. 2002. *Cults, Religion and Violence*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511499326>
- Carter, Lewis F. 1990. *Charisma and Control in Rajneeshpuram: The Role of Shared Values in the Creation of a Community*. Cambridge University Press.
- Champlin, Edward. 2003. *Nero*. Harvard University Press.
- Church of Scientology International. 2018. "The Hatred and Violence Leah Remini Incites Toward Her Former Religion and Former Friends." *Leah Remini—Aftermath: After Money*, 2018. Accessed October 4, 2018 <https://www.leahreminaftermath.com/articles/the-hate-leah-remini-inspires.html>.
- Clifton, Chas S. 2018. "A Texas Witch On Trial." *Journal of Religion and Violence* 6(3): 325–369. <https://doi.org/10.5840/jrv20191959>
- Coroners Court, Darwin, NT. 2012. "Inquest Into the Death of Azaria Chantel Loren Chamberlain [2012] NTMC 20 (12 June 2012)." Darwin, Northern Territory of Australia: Northern Territory Magistrates Court. Accessed

- October 6, 2018. <http://www8.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/cases/nt/NTMC/2012/20.html>.
- Credo.ru. 2017. “По России уже поднимается волна насилия против Свидетелей Иеговы” (A Wave of Violence Against Jehovah’s Witnesses Is Already Rising in Russia). April 21. Accessed October 4, 2018. <http://www.portal-credo.ru/site/?act=news&id=125407>.
- Duffin, Perry. 2019. “Teen Charged Over Fatal Stabbing at Scientology Centre Was Visiting His Mother.” The Sydney Morning Herald, January 4. Accessed January 5, 2019. <https://www.smh.com.au/national/nsw/teen-accused-of-fatal-stabbing-at-scientology-centre-was-visiting-his-mother-20190104-p50por.html>.
- Dunn, Emily. 2015. *Lightning from the East: Heterodoxy and Christianity in Contemporary China*. Brill.
- Frisk, Liselotte. 2018. “Spiritual Shunning’: Its Significance for the Murder in Knutby Filadelfia.” *Journal of Religion and Violence* 6(3): 328–345. <https://doi.org/10.5840/jrv20191961>
- Gianotti, Lorenza, and Guido Franco Pazzi. 1992. “Comunità dell’Eterno. Ipotesi polemica antisettaria, forme contenute di polemica antisettaria nell’Astigiano.” Term paper, University of Turin, School of Political Science.
- Human Rights Without Frontiers. 2018. *Tortured to Death: The Persecution of The Church of Almighty God in China*. Brussels: Human Rights Without Frontiers.
- Introvigne, Massimo. 2000. “Moral Panics and Anti-Cult Terrorism in Western Europe.” *Terrorism and Political Violence* 12(1): 47–59. <https://doi.org/10.1080/09546550008427549>
- Introvigne, Massimo. 2016. *Satanism: A Social History*. Brill.
- Introvigne, Massimo. 2017. “Victory Altar.” World Religions and Spirituality Project, October 28. Accessed October 4, 2018. <https://wrldrels.org/2017/10/29/victory-altar/>. <https://doi.org/10.26338/tjoc.2018.2.1.2>

- Introvigne, Massimo. 2018a. "Daesoon Jinrihoe: An Introduction." *The Journal of CESNUR* 2(5): 26–48. doi: <https://doi.org/10.26338/tjoc.2018.2.5.4>
- Introvigne, Massimo. 2018b. "Gatekeeping and Narratives about 'Cult' Violence: The McDonald's Murder of 2014 in China." *Journal of Religion and Violence* 6(3): 326–387. <https://doi.org/10.5840/jrv20191960>
- Introvigne, Massimo. 2018c. "Introduction—Emperor Nero Redux: Fake News and Anti-Cult Movements." *The Journal of CESNUR* 2(4): 3–9.
doi: <https://doi.org/10.26338/tjoc.2018.2.4.1>
- Introvigne, Massimo. 2018d. "The Myth of 'Another Jonestown.'" *The Jonestown Report* 20. Accessed October 4, 2018. https://jonestown.sdsu.edu/?page_id=81395.
- Introvigne, Massimo. 2018e. "Xie Jiao as 'Criminal Religious Movements': A New Look at Cult Controversies in China and Around the World." *The Journal of CESNUR* 2(1): 13–32.
- Introvigne, Massimo, and Jean-François Mayer. 2002. "Occult Masters and the Temple of Doom: The Fiery End of the Solar Temple." In *Cults, Religion, and Violence*, edited by David Bromley and J. Gordon Melton, 170–188. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511499326.010>
- Irons, Edward. 2018. "The List: The Evolution of China's List of Illegal and Evil Cults." *The Journal of CESNUR* 2(1): 33–57.
doi: <https://doi.org/10.26338/tjoc.2018.2.1.3>
- Janzen, Rod A. 2001. *The Rise and Fall of Synanon: A California Utopia*. Johns Hopkins University Press.
- Johnson, Sylvester A., and Steven Weitzman, eds. 2017. *The FBI and Religion: Faith and National Security Before and After 9/11*. University of California Press. <https://doi.org/10.1525/california/9780520287273.001.0001>

- Kravchenko, Maria. 2018. *Inventing Extremists: The Impact of Russian Anti-Extremism Policies on Freedom of Religion or Belief*. United States Commission on International Religious Freedom.
- La Fontaine, Jean S. 1998. *Speak of the Devil: Tales of Satanic Abuse in Contemporary England*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511621758>
- Leveritt, Mara. 2002. *Devil's Knot: The True Story of the West Memphis Three*. Atria Books.
- Levine, Robert M. 1995. *Vale of Tears: Revisiting the Canudos Massacre in Northeastern Brazil, 1893–1897*. University of California Press.
- Lewis, James R., ed. 2011. *Violence and New Religious Movements*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199735631.001.0001>
- Lifton, Robert Jay. 1999. *Destroying the World to Save it: Aum Shinrikyo, Apocalyptic Violence, and the New Global Terrorism*. Metropolitan Books.
- Maselli, Domenico. 1974. *Tra risveglio e millennio: Storia delle chiese cristiane dei fratelli, 1836–1886*. Claudiana.
- Melton, J. Gordon. 1986. "The Evidences of Satan in Contemporary America: A Survey." Paper presented at the annual conference of the Pacific Division of the American Philosophical Association, Los Angeles, 27–28 March.
- Reader, Ian. 2000. *Religious Violence in Contemporary Japan: The Case of Aum Shinrikyo*. University of Hawai'i Press.
- Rhee, Hong Beom. 2007. *Asian Millenarianism: An Interdisciplinary Study of the Taiping and Tonghak Rebellions in a Global Context*. Cambria Press.
- Rubortone, Michela. 2018. "Omicidi Serena Mollicone, il Ris: 'Fu uccisa nella caserma dei Carabinieri.'" *Il Fatto Quotidiano*, September 29. Accessed October 6, 2018. <https://www.ilfattoquotidiano.it/premium/articoli/il-ris-serena-mollicone-fu-uccisa-nella-caserma-dei-carabinieri/>.
- Tedeschi, Enrica. 1989. *Per una sociologia del millennio. David Lazzaretti: carisma e mutamento sociale*. Marsilio.

- Vargas Llosa, Mario. 1984. *The War of the End of the World*. Translated by Helen R. Lane. Farrar Straus and Giroux.
- Victor, Jeffrey S. 1993. *Satanic Panic: The Creation of a Contemporary Legend*. Open Court.
- Wessinger, Catherine L. 2017. "The FBI's 'Cult War' Against the Branch Davidians." In *The FBI and Religion: Faith and National Security Before and After 9/11*, edited by Sylvester A. Johnson and Steven Weitzman, 203–243. University of California Press. <https://doi.org/10.1525/california/9780520287273.003.0013>
- Wright, Stuart A., ed. 1995. *Armageddon in Waco: Critical Perspectives on the Branch Davidian Conflict*. University of Chicago Press